

voor het septum orbitale bevindt, en retroseptale cellulitis, waarbij het ontstekingsproces achter het septum, in de orbita zelf zit.

Preseptale cellulitis geeft meestal alleen zwelling en een difuus rode verkleuring van de oogleden. Bij retroseptale cellulitis zijn er behalve zwelling van de oogleden vaak proptosis, motiliteitsstoornissen, chemosis van de conjunctiva en visusdaling. Deze aandoening is bedreigend voor visus en leven; snelle behandeling is vereist.

Het Orbita Centrum hanteert het volgende behandelings-schema: bij een preseptale cellulitis wordt een oraal breedpectrum-antibioticum (bijvoorbeeld amoxicilline 500 mg 3 dd) toegediend. Bij een retroseptale cellulitis volgt altijd een spoedopname in het ziekenhuis. CT-scans van de orbita (in het axiale vlak) zijn bij deze groep nodig om te beoordelen of drainage van een intra-orbitaal abces, indien aanwezig, nodig is. Het antibiotica-schema bestaat uit amoxicilline 1 g 4 dd en flucloxacilline 1 g 4 dd i.v. Indien na 2 dagen geen verbetering wordt gezien en er geen betrouwbare kweekuitslagen zijn, wordt metronidazol 500 mg 3 dd bijgegeven (ter behandeling van anaëroben). Met dit beleid worden in het Orbita Centrum goede resultaten verkregen.

B.E.Glazenburg (Den Haag), *Behandeling van Pseudomonas in het oor met ofloxacin-oogdruppels*

Een 53-jarige patiënte werd gezien wegens progressief bilateraal gehoorverlies, berustend op een geleidingslethorendheid. Er was in de anamnese geen familiale belasting met slechthorendheid, patiënte is een insuline afhankelijke diabetespatiënte. Onder de diagnose otosclerose vond een transmeatale middenoorinspectie plaats, waarbij een complete fixatie van de stapes-voetplaat werd gevonden. Hierop werd een standaardstapedectomie uitgevoerd, waarbij bij het aanbrengen van een opening van 0,3 mm in de voetplaat zich een 'stapesgusher' ontwikkelde. Peroperatief werd gepoogd alsnog een piston te plaatsen, hetgeen door de zeer grote liquordruk niet lukte. Hierop werd het middenoor met vet en gelfoam getamponneerd. Postoperatief ontstond bij patiënte een uitgebreide huidinfectie, veroorzaakt door *Pseudomonas fluorescens*. Intraveneuze therapie met ciprofloxacin werd gestart, waarop de huidinfectie gunstig herstelde. Na verwijdering van de oortampon ontwikkelde zich uitgebreide maligne otitis externa, die, ondanks intraveneuze ciprofloxacin-therapie en lokale behandeling met reiniging en verschillende oordruppels niet herstelde. Hierop werd de lokale behandeling gestart met Trafloxacil, oogdruppels die ofloxacin bevatten. Binnen 48 h trad een duidelijk herstel van de lokale ontsteking op.

Pseudomonas aeruginosa is een bekende veroorzaker van maligne otitis externa bij ouderen en diabetici, alsmede de veroorzaker van chronisch recidiverende otitis media na ooroperaties waarvoor tot op heden geen lokale behandeling bestond. Ofloxacin-oogdruppels zijn hiervoor als oordruppels een welkome aanvulling in het behandelingsarsenaal.

D.P.Kooper, R.M.Tiwari en P.van der Valk (Amsterdam; Vrije Universiteit), *Ziekte van Castleman, een zeldzame oorzaak van zwelling in de hals*

Een 21-jarige patiënte onderging in juni 1991 een excisiebiopsie van een zwelling links supraclaviculair in de hals, waarvan de histologische diagnose luidde: 'ziekte van Castleman'. Zij bezocht een jaar later onze polikliniek, wederom met een solide zwelling van circa 9 cm links supraclaviculair in de hals. Er bleken bij lichamenlijk onderzoek geen andere zwellingen te be-

staan. computer- en kernspinresonantie-tomogram werden vervaardigd om de uitbreiding van het proces te bepalen. Door middel van lokale excisie werd een massa van 9 bij 5 cm verwijderd, bestaande uit 6 tot 8 lymfklieren waarvan enkele groter dan 3 cm. Histologisch onderzoek toonde het beeld van de ziekte van Castleman, hyalien-vasculair type. De afwijking was radicaal verwijderd.

De ziekte van Castleman werd voor het eerst beschreven in 1954; hierna zijn nog vele andere namen aan deze ziekte gegeven. In de literatuur zijn ongeveer 300 gevallen beschreven; het merendeel is in het mediastinum gelokaliseerd en 6% in de hals. In de klassieke vorm is de ziekte een solitaire afwijking, maar een multicentrische vorm komt ook voor, een variant die vaker wordt gezien bij patiënten met AIDS of 'AIDS-related complex'. Zowel de solitaire als de multicentrische vorm kent 2 histologische types: het hyalien-vasculaire type en het plasmacelltype. Etiologie en pathogenese zijn niet bekend en de therapie bestaat uit complete excisie.

R.A.Scheeren (Amsterdam), *Herstel van partiële defecten in de cellulaire immuniteit na behandeling van patiënten met chronische bovenste-luchtweginfecties*

Bij patiënten met chronische bovenste-luchtweginfecties zijn partiële defecten in de cellulaire immuniteit aangetoond (verminderde monocyten-chemotaxie, verminderde clustercapaciteit van dendritische cellen en verminderde huidreactiviteit ten aanzien van bacteriële antigenen). De aanwezigheid van immuunsuppressieve, op retroviraal p15E gelijkende, eiwitten in het serum van patiënten met chronische recidiverende bovenste-luchtweginfecties houdt verband met deze defecten. Behalve in het serum van deze patiënten zijn p15E-achtige eiwitten ook gedetecteerd in humaan weefsel. Deze eiwitten werden alleen aangetoond in het epitheel van de bovenste luchtwegen. De expressie is significant hoger bij patiënten met chronische infecties of maligniteiten van de bovenste luchtwegen dan bij gezonde personen. Expressie was niet aanwezig in chronisch ontstoken weefsel of maligniteiten elders in het lichaam. Na adequate behandeling (endoscopische neusbijholtenchirurgie en postoperatieve lokale corticosteroïden) bij patiënten met chronische recidiverende infecties van de bovenste luchtwegen blijkt dat herstel optreedt van de genoemde partiële cellulaire immuniteitsdefecten, gepaard gaande met subjectieve vermindering van de klachten. Deze verbetering gaat samen met een vermindering van de remmende activiteit van p15E-achtige eiwitten in het serum van deze patiënten.

Geconcludeerd kan worden dat chronische ontstekingen van de bovenste luchtwegen de lokale productie van p15E-achtige eiwitten bevorderen en daarmee de chroniciteit van deze aandoeningen.

Verbeteringen

In de rubriek Buitenlands nieuws van nr. 38 van deze jaargang moet op bl. 1921, linker kolom, regel 19 v.o. het woord 'gestorven' komen te vervallen.

In het referaat 'Effect van dieet met hoog gehalte sucrose of aspartaam op gedrag en cognitief functioneren van kinderen' van H.G.Stas (1994:1917-8) moet op bl. 1917, 10e regel van onder 'geen statistisch significante verschillen' gelezen worden.